

Kyudo fullträff för den inre harmonin

Kyudon är den minsta och mest exklusiva japanska kampsporten i Sverige.

► Cecilia Holmberg, Nob Takei och Roger Persson kommer aldrig att få sina namn i "Sportfakta". Åtminstone inte med den sport de sysslar med i dag.

15-20 svenskar utövar det som också kallas japanskt ceremoniellt bågskytte. Sport och sport, förresten..?

- Det är en budosport men den utövas inte som idrott. För mig är det en typ av meditation...men samtidigt en sport eftersom jag strävar efter att bli bättre, säger Cecilia Holmberg.

Roger Persson är mer kategorisk:

- Vile jag syssla med sport skulle jag göra något annat.

Faktum kvarstår: Kyudon sorterar under Svenska budoförbundet där den är en del av kendosektionen. Budon sorterar under RF, Riksidrottsförbundet. Kyudons anhängare och utövare beskriver den som den renaste formen av budo. I Japan är kyudon en del av flera bågskyttesporter: Yabusame är bågskytte till häst, stående skytte heter ho-sha.

Kyudo, konsten att skjuta med den assymetriska japanska pilbågen, har som de flesta andra japanska kampsporter uråldriga anor.

Och uråldriga traditioner.

- Varje pil föregås av flera steg, säger Michael Melanson, en av de svenskar som utövar kyudo. Man skall inte lyfta fötterna när man flyttar sig men heller inte släpa dem, buga mot tavlan, höja bågen... tekniken skall utföras graciöst.

Michael Melanson beskriver själva skyttet så här:

- Det skall vara som när du åker hem från jobbet. Du sätter dig i bilen och helt plötsligt är du hemma och vet egentligen inte vad som hänt på vägen. På samma sätt skall du fullända kyudotekniken.

- Det är lätt att träffa tavlan men svårt att göra det med stil. När du fulländat tekniken skall du kunna skjuta hur länge som helst utan att tröttna. Och ändå kan du aldrig fullända den; när du behärskar själva skjutceremonin finns det ändå något mer att lära. Här är resultatet egentligen oviktigt, man ser mer på formen.

"Kyudo är 75 procent ceremoni"

Tekniken belönas: i en tävling måste alla de ceremoniella momenten iaktas för den som vill räkna träffar.

- Om bågsträngen går av under en gradering kan man få högre poäng om man hämtar upp den trasiga strängen på rätt sätt, säger Melanson. Jag skulle vilja säga att kyudo är 75 procent ceremoni och 25 procent bågskytte.

Men det finns alltså ett tävlingsmoment. Och i Japan genomförs regelrätta tävlingar i kyudo, där antalet träffar på tavlan räknas.

- Det ceremoniella finns med och tavlan kan stå på 90 meters håll, jämfört med det fasta avståndet 28 meter inom den mer traditionella och meditativa kyudon, berättar Nob Takei.

De tre som samlats bakom Etnografiska museet på Djurgården i

Stockholm, iakttar strikt traditionen när de skjuter. Cecilia Holmberg lärde sig kyudo i Japan där hon studerade kalligraf:

- Jag sökte något som kunde öka min koncentration och fastnade för kyudon. Den hjälper mig till ökad inre koncentration.

Den japanska pilbågen, yumi, är ungefär två meter lång och traditionellt gjord av bambu, men numera också av glasfiber. Yumi, den assymetriska bågen, har traditioner från 800-talet och var tidigt samurajernas viktigaste vapen. Den är också en symbol för krigarklassen. Den långa bågens styrka kombineras med den korta bågens smidighet till ett dödligt vapen - idag dock endast med papperstavlör som mål.

Förutom yumi måste kyudoutövaren hålla rätt på pilarna, ya, strängen och strängvindan, tsuru och tsurumaki samt skjut-

handsken kake och kogret yatsutsu. Nigiri, det lindade greppet, är placerat assymetriskt på bågen; bågens övre del är ungefär dubbelt så lång som den nedre räknat med greppet som riktmärke.

handsken kake och kogret yatsutsu.

Nigiri, det lindade greppet, är placerat assymetriskt på bågen; bågens övre del är ungefär dubbelt så lång som den nedre räknat med greppet som riktmärke.

Handske kostar över 10 000

Keikogi, den kortärmade jackan som längre fram i skyttens utvecklingsfas ersätts med en långärmad kimono, och hakama, de vida byxorna, fullbordar utrustningen.

- Men sporten har moderniserats. Strängarna görs av kevlar och glasfiberbågarna ersätter bambubågarna; bambun är svårkött, det krävs en konstant luftfuktighet på 50-70 procent för att bambubågen skall hålla sig intakt, säger Michael Melanson.

Och tillägger:

- En annan sak som ändrats på senare tid är att kyudon allt oftare används som ett sätt att meditera.

"På senare tid" betyder i det här fallet de senaste 100-200 åren...

I Sverige är kyudo en exklusiv sport. En båge kostar närmare 3000

kronor, en handsydd skjuthandske i bjortskinn kan gå lös på 10 000-15 000 kronor eller till och med ännu mer.

Nu hoppas kyudoutövarna bakom Etnografiska museet att ett samarbete med museet skall leda till bättre träningsförhållanden och kanske större intresse för kyudon. En skjutvall skall byggas ut mot Djurgårdsbrunnsvägen och en häck planteras mot den närbelägna kinesiska ambassaden. Museet är med på noterna.

- Kyudon är en okänd gren av budon som säkert kan intressera folk. Men den här satsningen måste styras upp så att det inte blir något spektakel. Det är viktigt att hålla på traditionerna och det tar tid att utveckla det här, säger Nob Takei.

Till exempel hur skytten skall vara klädd. Det kan anses stötande att utöva kyudon i vanliga kläder, det går inte att avlossa pilen hur som helst.

Men före och efter träningspassen eller tävlingarna lever kyudofolket som vanliga människor. Nob Takei packar ner sin utrustning i en kasse. Den kommer från Konsum.

Och det är inget konstigt med det.

JANNE BENGTISSON

FOTO: FRIDA HEDBERG

Symetrisk sport med assymetrisk båge. Kyudo, det japanska ceremoniella bågskyttet, är inte som vanligt bågskytte. För mig är det en typ av meditation", säger Cecilia Holmberg.